

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Posebni: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslane, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K.
 Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, priljubljena. — Telefon št. 314.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
 v Jugoslaviji: celoletno napre, plačan: K 180—
 polletno 90—
 3 mesečno 45—
 1 15—
 V inozemstvu: celoletno K 240—
 polletno 120—
 3 mesečno 60—
 1 20—
 Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici.
 Na samo nismo naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 314.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščno frankovane.
 Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.
 Poština plačana v gotovini.

Poglavje o krivicah.

»Goriška Straža« prinaša v svoji številki z dne 9. t. m. uvodnik »Poglavje o krivicah«, v katerem prav razsodno naveda krivice za naš diplomatski poraz v Rapallu. Ne Trumbić, ne Wilson, ne Jugoslavija niso krivi, glavni vzrok diplomatskega poraza tiči drugod. »Ako pogledamo na zemljevid, vidimo, da ima mlada Jugoslavija skupne meje s šestimi sosednimi državami. Med njimi so poleg Italije tudi Nemška Avstrija, Madžarska, Rumunska, Bolgarija. Vse te države so zahtevale več ali manj jugoslovenske posesti zase. Nemška Avstrija so se cedile sline ne le po koroškem plebiscitnem ozemlju, marveč tudi po južni Stajerski. Madžarska je hotela imeti zase ne le Prekmurje, marveč vse pokrajine ki so pripadale prej kroni sv. Stefana; z Rumunsko je bila Jugoslavija sicer uredila svoje meje, toda rumunskim željam s tem še ni bilo ustreženo v polnem obsegu. Bolgarila pa še danes protestira proti zasedi desnega timoškega brega in nekaterih drugih obmejnih pokrajin. Vzemimo, da bi bila Jugoslavija na znotraj že popolnoma urejena država, njena vojaška sila ne bi bila mogla vzdržati napad z 2 ali več strani. In v slučaju vojaškega konflikta z Italijo bi bila morala računati najmanj z Mažarsko in Avstrijo. Dokler pa država svoji zunanji politiki ne more dati potrebneza poudarka z vojaško silo, ne more računati z uspehom.

So pa še drugi vzroki. Jugoslavija v Rapallu ni stala samo nasproti Italiji, ampak proti celi antanti. Cela antanta je bila na strani Italije. Ko je bila v rimski zbornici razprava o mirovni pogodbi med Jugoslavijo in Italijo, je čutil zunanji minister Sfor-

za potrebo, da izreče zaveznikom, zlasti Franciji, za moralno podporo pri sklepanju pogodbe zahvalo. Ta zahvala gotovo ni bila samo čin vpljudnosti, gola fraza; ona nam jasno prida, da so Francozi dejansko posegli v tek pogajanj na korist Italiji. Spominjamo se, da so listi v poročilih o poteku pogajanj naenkrat prinesli vest, da so prišla pogajanja na »mrtvo točko« in da se imajo razbiti. Takoj za tem so poročali listi, da je zastavila Francija svoj vpliv pri jugoslovenskih delegatih in da je sporazum dosežen. Trumbić, ki je tekom vojne sklepal z državniki v Rimu pogodbo, da ima veljati kot meja med bodočo jugoslovensko državo in Italijo strogo začrtana narodnostna meja, prav gotovo ni kar čez noč menjal svojih nazorov. To vidimo iz njegove izjave, da se ukloni — sili.

Ako se je torej hotela izogniti izvedbi londonskega pakta, je morala Jugoslavija podpisati, ker so vsi zavezniki priznavali omenjenemu paktu veljavnost in ni bilo po Wilsonovem padcu nikogar, ki bi bil podpiral jugoslovensko stališče. Neurejena, od vseh strani ožročena Jugoslavija je bila v Rapallu popolnoma brez moči. To nam potrjujejo zastopniki nekaterih italijanskih strank, ki očitaio Giolittiju, da je znal premalo izkoristiti neugoden položaj proti Jugoslaviji.

To so bili vzroki, ki so vplivali na odločitev jugoslovenske delegacije. Nikakor torej ne more biti govora o izdajstvu od strani dr. Trumbića. Izdala in prodala nas je cela antanta, ker je zavrla geslo o samoodločbi narodov, kakor hitro se to gesto ni več utemalo z njenimi računi.

Madžarsko-hrvatska inkvizicija.

»Agramer Tagblatt« je prinesel na uvodnem mestu izvirno poročilo z Dunaja o nezastopnem postopanju hrvatskih izdajniških častnikov v Budimpešti. Jugosloven Ožrin Končić, rojen leta 1893, v Beogradu, je pred šestimi tedni prišel v Budimpešto obiskat svojo nevesto ter je nameraval od ondat preko Dunaja odpotovati v Švico. Peti dan njegovega bivanja sta ga na cesti pozvala dva častnika, naj ima sledi. Končić je šel z njima v hotel »Britanija« k »hrvatskemu komiteju«. Ondi je zvedel, da obstoja ta komite iz samih

hrvatskih častnikov, ki imajo nalogo loviti in zaslišavati jugoslovenske ogleduhce. Ta komite deluje pod pokroviteljstvom ogrskega vojnega ministrstva in dobiva na leto pavšal 20 milijonov kron. »Srbi so Vas poslali sem špijoniirati!« so mu zaklicali madžarski oficirji, mu slekli kožuh, pobrali vse listine ter mu vzeli 1300 dinarjev, 1000 švicarskih frankov in 19.000 ogrskih kron, ne da bi mu dali kako potrdilo. Nato sta vstopila v sobo generala Tičarića, vodja 13. oddelka, in nadporočnik Balenić. Končić ju je pozdravil kot prijatelja.

saj ju je poznal osebno že dolgo ter ju je prosil, naj ga legitimira. Toda v odgovor ga je nadporočnik Balenić udaril po glavi in general Tičarić ga je osorno pozval, naj prizna, da je srbski špijon. Končić je prisegel, da nima s špijonažo nikakih zvez, toda odvedli so ga v sobo št. 208, kjer ga je 8 do 9 oficirjev pretepalo tako dolgo, da se je zgrudil nezavesten na tla. V nezvesti so ga sezuli ter ga slekli ter ga pustili boga in le v spodnem perilu ležati na tleh. Nato so ga polivali z vodo, dokler se ni zavedel. »Čakaj, ti svinski Srb, zdaj boš poginil!« mu je zaklical neki madžarsko govoreči poročnik ter prisilil Končića s pretepanjem, da je moral pojesti 15 cigaret in spiti tri litre vode. Končić se je nato zopet onesvestil. Zvezali so mu roke in noge. Vtaknili med vrvi metliški drog, ga dvigali ter metali ob tla. Nato so ga zbadali z bajoneti, pretepali ter ga žgali z užigalniki za prižiganje cigaret. Te torture so trajale od 10. dopoldne do 9. zvečer. Končno so ga pustili ležati na golih tleh v inšpekcijski sobi.

Naslednjega dne so ga zopet mučili, a ker niso mogli ničesar spraviti iz njega, so ga zaprli v neko sobo, kjer je ostal pet dni. Neko dopoldne so ga obiskali general Tičarić, nadporočnik Balenić, nadporočnik Zuma, nadporočnik Kiss ter so ga skušali na vse načine pregovoriti, da bi priznal, da je ogleduh. Toda mučili ga niso. Končno je vstopil v sobo ogrski vojni minister Štefan Sreter ter je kričal nad njim: »Zakaj ne priznaš?« — Končić pa je vztrajal, da nima ničesar priznati ter se je pritožil, kako zverinsko se z njim postopa. Vojni minister na nj pritožbo odgovoril ničesar. Naslednjega jutra so dali Končića odpeljati v garnizijsko bolnico, kjer ga pa niso hoteli sprejeti. Na mestnem poveljstvu je potem general Dani kričal nad njim: »Skoda, da te niso ubili, ti nesrbski!« General je ukazal odpreti Končića v bolniški oddelke jetnišnice na Margaretini cesti. Ker je bila tema, se je Končić blizu margaretnega mostu v množici izmuznil, pa trulil ter je skočil na vlak, na drugi strani pa je skočil zopet iz vlaka ter pribežal po stranskih ulicah v jugoslovensko misijo. Tam pa se niso upali obdržati ga pri sebi, češ da imajo samo šest jugoslovenskih vojakov in da bi se naskok madžarske soldateske ne mogli ubraniti.

Zato so ga poslali z dvema jugoslovenskima vojakoma na neko privatno stanovanje, kjer je Končić obležal. Po preteku petih dni pa si je

toliko opomogel, da se je odpeljal na Dunaj, kjer se je takoj zglasil na jugoslovenskem poslanstvu.

»Agramer Tagblatt« pravi: Oficijelne odgovornosti ogrske vlade se

v tem slučaju ne more tajiti. Diplomatsko posredovanje je neizbežno. Od našega zunanjega ministrstva pričakujemo, da bo vedelo, kaj zahteva dolžnost in ugled naše države.

Politične vesti.

— Delo verifikacijskega odbora. Beograd, 16. decembra. Včeraj popoldne se je nadaljevala seja verifikacijskega odbora. Medtem ko je bilo početkom konstituante vloženih samo 10 pritožb, se sedaj pritožbe od dne do dne množijo, po večini pa jih vlagajo poslanci sami. Danes ste bili predloženi dve pritožbi proti izvolitvi Milana Rojca; prvo je vložil klerikalec St. Barić, drugo pa radikalec Živko Mladinović. Nadalje sta vložila poslance dr. Surmin in Pavelić pritožbo radi izvolitvi dr. Henrika Krizmana, sedanjega ministra za agrarno reformo. — Demokrati iz prizrenskega okraja so se pritožili, češ da so se volitve v štirih občinah zaključile predčasno ob pol 7. Sklenilo se je, da se zahtevajo originalni spisi. — Pritožbo iz somborskkega okraja radi raznih malenkosti je verifikacijski odbor odbil. — Jovan Kockara se je pritožil radi volitev v virovitiškem okraju, kjer so baje glasovali tudi Nemci in Madžari, ki bi pravzaprav ne smeli voliti. V tem okraju so se pritožili tudi klerikalci radi istih razlogov. Verifikacijski odbor je te pritožbe zavrnil, ker sestavljanje volilnih imenikov in kontrola volilnih upravičencev ne spada v njegov delokrog. — V subotškem okraju se je pritožil socialist Brkić, ker se lista socialnih demokratov, ki je bila predana 21. novembra, ni vpoštevala. Verifikacijski odbor je pritožbo zavrnil, ker je bil določen kot zadnji termin za predajo kandidatnih listin 20. november. — Istotako se je zavrnila pritožba proti izvolitvi Jovana Matića v subotškem okraju, kateremu se je očitalo, da je agitiral za agrarno reformo. — Odbita je bila istotako pritožba zemljoradnika Milorada Sušića radi volitev v beogradskem okraju. — Proti izvolitvi sedanjega ministra za agrarno reformo dr. Henrika Krizmana sta vložila pritožbo dr. Surmin in dr. Pavelić, češ da je dr. Krizman na posestvih grofa Festetića in grofa Bombelesa z razdelitvijo zemlje agitiral med narodom. Grofu Bombelesu je razdelil baje 900 oravov zemlje, tako da je temu ostal samo vrt, vinograd in hiša, grofu Festetiću pa okrog 16.000 oravov gozda. Pri razdeljevanju teh grofovskih posestev je pomagala dr. Krizmanu tudi poslanec Novak. Imela sta shode pod milim nebom v gozdu, po shodih pa se je razdeljevala zemlja. Kot prče za to postopanje ministra za agrarno reformo predlagata dr. Surmin in dr. Pavelić grofa Festetića, grofa Bombelesa in znanega velikega župana dr. Magdića.

Poslanec Wilder je takoj pojasnil, da je minister dr. Krizman pred volitvami ukinil razdeljevanje zemlje, da pa se je izvedla agrarna reforma na posestvih grofa Festetića in grofa Bombelesa že mnogo preje in da se ni razdelilo več, nego 300 oravov zemlje v celem. — Verifikacijski odbor je sklenil, da v tej zadevi zasliši osebno ministra dr. Krizmana. — Pri popoldanskim razpravi verifikacijskega odbora je prišlo do ljutih spopadov med predsednikom g. Pečićem in Protičem, ki bi iz ljubosumnosti, da on sam ni predsednik odbora, rad sam teroriziral celi odbor. — Danes dopoldne se je bavil verifikacijski odbor s pritožbo radikalcev proti izvolitvi ministra Milorada Draškovića v rudničkem okraju ter odklonil pritožbo s 14 proti 8 glasovom. Republikanci v begradinskem okraju so se pritožili radi enega glasu, ki je bil v neki občini štet komunistom na škodo republikancev ter so zahtevali radi tega ponovne volitve. Ker radi tega vprašanja ni prišlo med strankami do sporazuma, je bila seja odložena na popoldne.

— Spalajković v Beogradu. Beograd, 16. decembra. Včeraj je došel v Beograd naš zastopnik pri ligi narodov Spalajković.

— Dr. Spalajković znanji ministar? Dr. Miroslav Spalajković, delegat naše države v zvezi narodov, se je vrnil v Beograd na poziv radikalnega kluba. Njegov prihod je v zvezi s sestavo nove vlade, kjer prihaja on v postev kot minister zunanjih poslov.

— Stojan Protić na vidiku? »Obzore« javlja po informacijah iz radikalnih krogov, da Pašić ne sprejme mandata za sestavo nove vlade, nego da bo priporočal, da sprejme to nalogo Protić. Ustava dr. Laze Markovića bo v najboljem slučaju sprejeta z velikimi izjemembami.

— Kriza se brzo reši. Verjetno je, da bo definitivni mandat za sestavo vlade poverjen g. Pašiću. V parlamentarnih krogih se govori, da se bodo pogajanja tokrat brzo končala, ker so radikalci in demokrati naklonjeni sporazumu.

— Položaj v konstituenti. Dne 16. t. m. so se začela posvetovanja na dvoru. Prvi je poklical na dvor g. Pašić kot začasni predsednik ustavotvorne skupščine. Klubi pretresajo novi poslovnik in načrt ustave ter menična radikalcev, da se novi poslovnik more pridržati z malimi izjemembami. Demokrati so naročili dr. Lukiniću in dr. Ribaru, da proučita novi poslovnik in

Fran Govekar:

Suitanje.

(Dalle.)

»Ostani tu; sam moram govoriti z gospodom!«

In odvetnik je vstopil in brez besed omahnil na prvi stol.

»Nesreča! — Kalan je v Ljubljani!« je zdihiil po premolku. »Kaj naj storim, gospod prijatelj? Marijanica je moja, ljubiva se, presrečna sva in ne dam je niti za svoje življenje! Posredujte! Idite h knezofskofu... pišimo papežu!... storite, kar morete, samo Marijanico mi pustite, sicer mi ni živeti!«

»Nemogoče!« je vzklilil Vodnik prestrašen. »Sami veste, da je nemogoče. Za Boga! Torej Kalan ni utonil?«

»Pravkar mi je poslal Desselbrunner listek: Kalan se je vrnil in pride po svojo ženo! — Kaj naj storim? Rotim vas: svetujte mi!«

Vodnik je skomizgnil z rameni. Tedaj je zazvonilo zopet in takoj nato je prihrupel v sobo profesor Pelzel:

»Strašno, strašno! Kalan je vdrl v stanovanje, občil ženo s pestjo na tla, jo pretepal in suval kakor divja zver, da je obležala reva v nezvesti in v mlaki krvi! Nato je grozil, da vas ubije in je preklinjal odšel.«

»Usoda! Usoda!« je zaječal Repič, zgrabil klobuk in zbežal. Za njim pa so tekli Vodnik, Pelzel in Lovrenček — — — — —

134

Pri »Belem konjičku« sta sedela za mizo Dané in Kalan.

»Torej ste jo?« je vprašal Dané.

»Sem. S pestjo in peto. Morda celo preveč. A naj nogine vlačuga!« je odgovoril Kalan, mlad črnolas hrust.

»Iskali vas bodo. A skrijete se pri meni, če hočete.«

»Skrijem se. Tako dolgo, da dobim še nega. Potem izginem. Na Hrvaškem si najdem službo... izpremenim si ime in ne iztakne me nihče. Ni me skrb: dober delavec najde kruha povsod. Samo, da ju izplačam!«

»A dr. Repiču izplačate z obrestmi! On je največ kriv! On jo je zapeljal... on zasluži dvojno kazen!«

»Smrt si je zaslužil! In uhitel ga!« Dané se je zarežal, plačal in odšla sta... Po Starem trgu pa jo je mahal Kozlevčar.

Taka novica se mu v kazini gotovo dobro izplača! Gospa Verderberica se je vedno togotila, ker sta Kalanka in dr. Repič začela živeti proti vsem božjim in cerkvenim postavam. In ta grda grešnica, za vse mesto pohujšljiva prešuštnika, sta iz gole hudobije spravila njenega prijatelja, nedolžnega Daneta v pržon! O, božji mlini! Počas! meliete, a zanesljivo. Kalanka jo je že izkupila za svoj greh. In tudi dr. Repič je ne odnese, če ne bo Kalan tako neroden, da se dá prijeti.

Na levi strani ceste je stala stara, dvonadstropna hiša z avstrijskim orlom na pročelju in z žoltorumenimi vrati. Bila je »Offiziers- und

Badehaus«, ki ga je prevzela v upravljanje Nežika Verderberica.

Na cestni strani je imela hiša neveliko obednico in dvoje manjših sob za goste, na dvorišču pod Gradom je bilo na levi šestero kabin z banjami za gorko kopel in tuš, na desni pa so ležali kuhinjski prostori. V I. nadstropju na cesto je bila razkošno opremljena jedilnica za posebne prilike, a na desni in levi jedilnice ter po vsem II. nadstropju so se vrstile sobice. V njih so izrali častniki kvarte, šah in domino, ali pa so služile intimnim družbicam. Na dvoriščni strani je imel podjetnik s posli stanovanja.

Posteno in ugledno poslonje je bila ta stara kazina. Vsaj podnevi. Tudi častniške dame in hčere so zahajale vanjo. Veselice in plesi so se vršili v njej in pred vojno je često svirala vojaška godba na dvorišču ter je zabavala družbo po njenih sobah in sobicah.

Kaj se je godilo v kazini ponoči, na nikomur nič mar. Ogotovo je, da je podjetnik zaslužil ponoči največ.

Naravnost preko dvorišča je hitel Kozlevčar. Toda Verderberice ni našel niti v kuhinji niti v prazni obednici. Po ozkih in strmih lesenih stopnicah je plezal torej v I. nadstropje, orehodil temni in tesni hodnik z neštevilnimi durmi, trkal na vse, a odzval se mu ni nihče.

Ko pa se je vzpel v II. nadstropje, je začul ženski smeh. S cestne strani. Začudil se je in potrkal. Ko so se duri odprle, je zrl v veselo razburjeni obraz gospe Verderberice.

»Vi, Kozlevčar?« se je začudila vsa srečna in se smehljajoča. »Kaj prinašate? — Če nesrečo, vas nočem poslušati, če pa srečo, zgovorite, danes je za nas dan sreče! Pomislite, Leon je pisal, — grof Leon Latour, ki smo mislili, da nas je popolnoma pozabil ali pa da je padel v bojih s Francozi, se je zopet oglasil! Pisal je Metki in poslal obema najlepše pozdrave! V kratkem pride zopet v Ljubljano — Metka pa je mahoma ozdravela, glejte, smeje se in že pela je, revica uboga!«

Kar vrel je iz nje.

Kozlevčar je pogledal v sobo in vide! na postelji blede črnooko dekle rdečkastoizlitalo las. Držalo je visoko nad glavo pismo in vzklinalo:

»Bratec pride! Bratec — moj Leon! Hahaha!«

»Vsa blazna je od sreče!« je pripovedovala Verderberica in priprla duri. »In tudi jaz nisem bila nikoli srečnejša. Sai bi mi bila ubožica malone umrla od skrbi in žalosti! — A kaj ste prišli povedat? Toda ne žalostite naju danes, Kozlevčar!«

»Kalan se je vrnil ter je Kalanko v dr. Repičevem stanovanju pravkar napol ubil!« je odgovoril Kozlevčar. »Bog jo je potpal z najboljšim debelim prstom! Če ženska ni iz jekla in granita, jo gotovo vzame še danes vrag!«

potem poročata klubu. Dr. Korošček skupina in jugoslovenska muslimanska organizacija sta nasprotnika polaganju prisige, preden ni sprejeta ustava. Interesantno je, da so se skoro vsi poslanci izjavili proti gorenji zbornici. Zato se more z gotovostjo računati, da bo v kabineti vprašanje o senatu neugodno rešeno. Demokrati so izvolili poseben odsek, ki bo izdelal končni program stranke.

— Pašić v avdienci. Beograd, 16. decembra. Danes dopoldne ob 11. se je podal gosp. Nikola Pašić na dvor, a ni donesel nikake definitivne rešitve. Baje je predlagal regentu, da naj prevzamejo vladu mlajši ljudje.

— Zemljoradniki ne morejo podpirati Radića. Dopisnik »Jutranjog lista« v Beogradu se je razgovarjal s predsednikom parlamentarnega kluba Srbske zemljoradniške stranke Lazarevičem, kateri mu je izjavil: »Naša stranka nima nikakih zvez z Radićem. Ako bi člani Radićeve stranke, ki so seljaki in ki hočejo ščititi seljaške interese, hoteli delati na popolno izvedbo našega programa in ako bi hoteli vstopiti v našo organizirano stranko ter sprejeti naš program, tedaj lahko stopijo brez ovir v naš klub. Naša stranka stoji na stališču, da je Radić zavezanik hrvatskega seljaka z demagogijo. Naš namen je, uveriti hrvatskega seljaka, da so interesi srbskega seljaka isti kakor hrvatskega seljaka. Ako ostane Radićeva stranka pri svojem dosedanjem programu, se mi z njo ne moremo združiti, ker ne moremo podpirati Radićeve ideje.

— Dr. Laginja v avdienci. Dne 15. t. m. je sprejel regent prestolonaslednik Aleksander v avdienci hrvatskega bana dr. Laginjo, ki ga je pri tej priliki obvestil o položaju na Hrvatskem. Zvečer je odpotoval dr. Laginja v Zagreb, da izroči banske posle svojemu nasledniku.

Telefonska in brzoiarna poročila.

NAŠA OBRAMBNA ZVEZA Z ITALIJO.

— d. Berlin, 16. decembra »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Lugana: »Temps« doznava, da vsebuje tajna obrambna pogodba med Jugoslavijo in Italijo, ki se je sklenila v Rapallu nastopnih pet točk: 1. Obe državi sta se sporazumeli, da morata Avstrijo in Madžarsko izpolniti vse obveznosti, ki jih nalagata mirovni pogodbi. 2. Obe stranki se obvezujeta, da bosta nasprotovale povratku Habsburžanov na prestol. 3. Obe državi se obvezujeta, da se bosta medsebojno podpirali proti propagandi od avstrijske ali madžarske strani. 4. Češkoslovaški se naznani ta pogodba. 5. Obe stranki sta pooblaščen, sklepati kakršne koli pogodbe z drugimi državami, toda morate prej obvestiti drugo državo.

LAŽNIVA VEST O RABU.

— d. Bakar, 16. dec. Popolnoma tendenciozne in lažnjive so vesti, katere razširja D' Annunzio in italijanski tisk, da se je otok Rab izjavil za priključenje k reški državi. Na čelu rabke občine stoji po Italijanih vsiljeni komisar, italijanski častnik, ki pač ne more govoriti v imenu jugoslovenskega naroda.

RAZPRAVA O RAPALLSKI POGODBI.

— d. Rim, 16. dec. Senat je danes razpravljala o zakonskem načrtu glede ratifikacije rapalske pogodbe. Maccioliti predlaga, naj se razprava zaradi sedanjega negotovnega položaja nove jugoslovenske države odloži. Zunanji minister grof Sforza in ministrski predsednik Giolitti se izrečeta proti temu. Predlog se odkloni. Bivši šef štaba vojne mornarice Thaon de Revel ugotavlja, da varnost v srednji Adriji ni zažamčena, še manj pa v južni Adriji, ker bi obala in otoki Dalmacije tvorili za italijansko obalo veliko ogrožanje. Italijanska obala nima naravne zaščite in se tudi ne more braniti z orožjem. Barzilai poudarja ugodnosti, ki jih nudi rapalska pogodba. Italija se ni popolnoma ozirala na vojni pridobitvene pravice, da doseže prijateljske odnose z Jugoslavijo. Ako prilaletstvo Jugoslovenov ne bi bilo odkritostno, bi bilo to vzrok, da se razveljavi pogodba. Vendar pa je prepričan, da Srbi ne bodo pozabili podpore, ki jim jo je za vojne nudila Italija. Italija bo nadaljevala pot, ki ji jo je določila usoda. (Živahno odobravanje.) Nato se je seja zaključila.

KONEC STAVKE NA ČEŠKEM.

— d. Praha, 16. dec. Izvrševalni odbor češke komunistične stranke objavila v listu »Rude Pravo« poziv na delavstvo, naj se danes končalo stavko. Nemški komunistični parlamentarci so že včeraj izjavili, da mora stavka še danes prenehati.

— d. Praha, 16. dec. »Prager Tagblatt« piše o stavki: V Prazi delajo skoraj novotoki. Danes se je tudi v sem. liherškem okraju pričelo delati. V liherškem premočnem okraju in v Ustju na se je polavilo veliko stavkarsko gibanje. Glavni nogot levičarjev je amnestija za vse aretirane in ohodiljene. Komunistični poslanci se prizadevajo, pridobiti češkoslovaške

— Radićevi poslanci v Beogradu. Beograd, 16. decembra. Danes je prišlo v Beograd 5 Radićevih poslancev. V Zemunu jih je pričakoval in pozdravil minister Kovačević. Kakor se zatrjuje, so prišli ti Radićevi poslanci v Beograd na povabilo radikalcev, s katerimi se bodo pogajali radi skupnega nastopa v konstituenti.

— Iz zemljoradniške stranke. Beograd, 16. decembra. Danes se je konstituiral definitivno odbor zemljoradniške stranke. Za predsednika je bil izvoljen Vojislav Ladić, za podpredsednika pa Ivan Pucelj (Slovenec) in Ante Franić, iz Splita. Za drugega kvestorja stranke je bil izvoljen G. Urek iz Maribora.

— Klerikalna doslednost. Iz Maribora poročajo: V današnjem »Slovenskem gospodarju« je izšel uvodnik pod naslovom: »O političnem pomenu novih strank«. V katerem pravi med drugim: »Druga stranka je NSS. Ne kaže mnogo govoriti o tej stranki, ki je stranka uradništva in narodnomislečega delavstva ter vsled tega za kmetne pride v poštev. Ta stranka je vodila pošten politični boj ter si pridobila zaupanje nedemokratskega meščanstva. Takoj za tem hvalisanjem pa pravi »Slovenski gospodar« v članku »Misli zavezanega mladeniča«: »Pri branju poročil o izidu volitev sem se čudil, da se je toliko kmetstva ljudstva dalo zavesti v nasprotni tabor brezvercev in brezvestnežev, pa naj se zvejo ti samostojni kmetje narodni socialisti, liberalci ali kake druge vrste socialistične. Res doslednost!

— Naš spor s Holandijo. Dosedanji nizozemski poslanik v Beogradu je odstopoval iz Beograda. S tem so definitivno prekinili diplomatski odnosi med našo kraljevino in Holandijo. Naš poslanik v Haagu je dobil uradni nalog, da zapusti svoje mesto.

— vzame obenem provizorno vodstvo prehranjevalnega ministrstva, minister za ljudsko blaginjo Avgust Benard. Državni upravnik je odobril ministrsko listo. Člani nove vlade so danes prisegli v roke državnega upravnika.

AMERIKA RAZVELJAVLJA VOJNE ODREDBE.

— d. Washington, 16. dec. Parlament je sprejel zakonski načrt, ki določa, da se razveljavijo vse omejitve in odredbe, ki so se izdale za vojne.

VOJAŠKA SLUŽBA V FRANCILJI.

— d. Pariz, 15. dec. Zakon o dobi vojaške službe, ki je bil danes predložen zbornici, se ne ozira na letnik 1922 in predvideva službeno dobo 18 mesecev s pridržkom, da bo leta 1923 odšlo 100.000 mož in ne, kakor doslej, 80.000 mož. Izlomi častnike, in da se poveča število kolonialnih čet od 100 tisoč mož, kakor jih predvideva zakon leta 1913, na 300.000 mož. Doba vojaške obveznosti se podaljša od 23 na 30 let, torej od 20. do 50. leta.

DEMobilizacija v Poljski.

— d. Varšava, 15. dec. Poljska vlada je sklenila demobilizirati 25% častniškega zbora. Med drugim bo vpokojenih 68 generalov in 600 polkovnikov. Istotako javlajo, da bosta v kratkem demobilizirana letnika 1895 in 1896.

STAVKA NA NORVEŠKEM.

— d. Kristiania, 16. dec. Stavka železničarjev je končana. 5000 namočenecv je glasovalo za vpostavitve dela, 3000 pa proti.

UJETNIKI V VLADIVOSTKU.

— d. Zeneva, 15. dec. (Dun. kor. ur.) V svojem včerajšnjem govoru na sestanku zveze narodov je javil Nansen, da je za prevoz vojnihi ujetnikov, ki se nahajajo v vojnem ujetništvu v Vladivostku potrebnih še 35.000 funtov šterlingov. Ujetnikov je v Vladivostku 10 do 20.000. Anglija je ponudila sprejeti del stroškov ter je polovico vsote že plačala. Nansen je namočil države, naj prispevajo k tej vsoti, na kar je obljubila Anglija plačati tudi drugo polovico.

Iz naše kraljevine.

— »Jugoslovenski Narod« preneha izhajati. Beograd, 16. decembra. Danes je prenehal izhajati tu dnevnik »Jugoslovenski Narod«.

Neodrešena domovina.

— Rok za pripravo vojne odškodnine v Italiji je določen sedaj na eno leto po preteku mirovne pogodbe, do julija prihodnjega leta. Tako razglašal komisariat Julije Benečije po intervenciji goriške delegacije v Rimu. To je važno za begunce iz Primorja, da vedo, koliko časa imajo za prijavo škode, ki jo je vojna povzročila njihove mu imetju, ako se vrnejo in store doma vse v to svrhu potrebne korake.

Zaderska tragedijomedia.

»Novo Doba« v Splitu piše: V času, ko reški Italijanaš naglašalo svojo nezadovoljnost s samostojno reško državo in hočelo aneksijo k Italiji, se pa njihovi zaderski tovariši, ki so dobili, kar so hoteli, to je aneksijo, branilo aneksije in iščelo ono, česar reški Italijanaš nečelo. Mi smo prepričani, da, ako bi bilo reškimi Italijanašom omogočeno intri združenje z Italijo, bi se ga branili. Kajti v Zadru kakor na Reki razumejo, da je njihovo uteslenje Italiji povsem nenaravna stvar, ki jih mora gospodarsko popolnoma uničiti. Lahko se je bilo igrati s frazami, dokler je bilo upanje, da se ne uresniči. Sedaj pa so v Zadru otvorili oči in pokazala se je situacija, kakršna je v resnici. Videli so se kar na enkrat pred katastrofo in sedaj se protivio aneksiji. »Giornale d'Italia« se je te dni obširno bavil z zaderskim vprašanjem, izvajajoč, da rapalske rešitve ustvarja strašne življenjske težkoče za Zadranke. Potreben bi bil dvojni carinski režim v obsegu nekoliko kvadratnih kilometrov in potrebna bi bila neprestana ekonomska pomoč s strani Italije, kar bi zahtevalo na leto ogromne stroške več milijonov. Isti misli, da je treba v tem vprašanju nekatere revizije in dodatnega sporazuma z Jugoslavijo.

— Italijansko nacionalno delovanje v novih provincah. Pred kratkim se je vršilo v Rimu v prostorih italijanske Lega za varstvo nacionalnih interesov zborovanje senatorjev novih provinc. Navzoči so bili Bombič, Keršič, Giljanović, Salata, Mayer (Piccolo) in ostali. Predsedoval je predsednik Lega in vprašal navzoče, ali naj prične Lega delovati v obojeh provincah? Razvel se je širok razgovor in soglasno so sklenili, da naj Lega takoj začne s svojim delovanjem. Hočejo poskrbeti za dobre podružnice na raznih sredstvih. Tako se pripravila novo delovanje Italijanov, naperjeno proti Jugoslovenom na našem zasedenem ozemlju. Pod varstvom narodnih interesov je razumeti ustanavljanje raznih podjetij, industrii, društev, šol itd. v Italijanskim rokah med Jugosloveni pod Italijansko oblastjo. Tako se očujejo raznovrstni nasakoli na Jugoslovene, da bi jih raznarodili in spravili tudi ob vsako gospodarsko veljavo.

O sprejemu Avstrije v Zvezo narodov.

— d. Zeneva, 15. dec. V debati o sprejemu Avstrije na današnji dopoldanski seji zveze narodov so govorili Motta, Viviani, lord Cecil in Nansen. Udeležba na zborovanju je bila tako velika, kakor doslej še nikoli. Dr. Beneš je govoril v istem smislu, kakor na seji komisije za sprejem Avstrije: Poudarjal je, da Avstrija sicer ni izpolnila vseh obveznosti, posebno ne, kar se tiče vprašanj manjšin. Vendar pa se mora ustvariti mednarodna solidarnost. Avstrija potrebuje gospodarske in finančne konsolidacije. Govornik je izjavil, da upa, da bo to delo s sodelovanjem drugih držav ojačano. Zastopnik Blankenberg (Južna Afrika) je izrazil željo, naj bi bila tudi Avstrija sprejeta. Predsednik Motta je razpravljala o dveh zelo težkih vprašanjih, glede člena 1. in 10. pogodbe, ki bi se kršila, če bi se Avstrija sprejela v zvezo narodov. Člen 1 je v današnji obliki nastal na iniciativno Švice. Bilo bi pomikanje odkritosti in poguma, ter naravnost greh proti duhu zveze narodov, če bi ne govoril tudi o vprašanih sprejema Zedinjenih držav, Rusije in Nemčije. Vstopa Amerike bi bilo želeli; to pa s koncesijami, ki bi varovale temelje zveze narodov. Zveza narodov mora Rusiji pomagati, da se dvigne. Nemčija je zahtevala vstop v Versaillesu in doumno mi je, da ji takrat niso ugodili. Švice bi bil vstop mnogo lažji, ako bi bila videla, da zveza narodov ni univerzalna. Nekaj let mora zveza narodov živeti brez univerzalnosti. Potem pa bi nosila kal razkrojitve v sebi. — Kar se tiče člena 10, je ponavljal Motta svoje naziranje glede Predarskega, kakor ga je izrazil v svojem govoru v komisiji. Uklanja se odločitvi komisije, toda samo zato, ker je ugotovila, da se sprejem Avstrije ne dotika predarskega vprašanja in ker se člen 10 nanaša le na varstvo ozemlja člana narodov ob napadu od zunaj. — Govor Mottov je iz-

zval glasno odobravanje. — Viviani je izjavil, da misli prav tako, kakor predgovornik o univerzalnosti zveze narodov. Treba pa je, da se tribune to precizirajo svetu, zakaj Motta je izpregovoril jako važne besede, rekoč, da se bomo razkrojili, ako se ne priglode gotove stvari. Gre za sprejem Zedinjenih držav, Rusije in Nemčije. — Spominjajoč se skupnosti v vojni, obžaluje govornik, da manjka Amerika. Položaj Rusije je tak, da bi zveza narodov rada videla demokratsko Rusijo v svoji sredi. Sedaj pa gre zato, vpoštevati, kaj je današnja Rusija. On da mora ugotoviti, da je dolžnost zveze narodov, odklanjati vsako tistranstvo, najši prihaja od zgoraj ali od spodaj. (Živahno odobravanje.) Zdal je čas, da se odkrito govori o Nemčiji. Motta ima v vsem, kar je splošno povedal, prav, toda Nemčija še ni dokazala, da ima resno voljo, izpolniti svoje obveznosti. Francija pričakuje pravilnosti. Francija bi zaslužila samo en običen, namreč, da je nemara preveč mislila na mir. Ob tem je imela civilizacijsko pred oči. Ako bi se kršil dogovor, bi zbudilo to več ogorčenja kakor pogled krvavega zleđa, ki smo ga doživeli. Mi bi dali zgled nepravilnosti (Dolgotrajno odobravanje). Mnogo delegatov čestita govorniku. — Nato se je Cecil v malo besedah pridružil naziranju Vivianija in izrazil željo, da bi sprejem Nemčije s temi pogledi mogel. Važneše kakor univerzalnost zveze da je to, da se izpolni razni pogodi. — Debatu je zaključil Nansen; čestil je Motti in Vivianiju in izrazil nado, da se sprejem Nemčije v zvezo narodov. Pred glasovanjem je izpregovoril Cecil nekaj besed, s katerimi je opozoril na prvo točko dnevnega reda rekoč, da je Avstrija dejansko izpolnila svoje obveznosti. Zato priporoča njen soglasni sprejem. Nato se je glasovalo in predsednik je zaključil sejo.

† Vladika dr. Anton Mahnič.

Pred veličanstvom smrti klonijo vse strasti. Umrli je mož, s katerim začena novejša doba slovenske zgodovine: doba radikalne ločitve duhov. Skoraj trideset let so stali proti dr. Mahniču v ljutem boju vsi napredni, svobodomislilni, kulturni, socialni in politični delavci. Danes, ko je dr. Mahnič mrtev, lahko rečemo, da je bil njegov nastop potreben in koristen. V načelih ni kompromisov, in dr. Mahničev avt — aut je storil konec slovenskemu polovičarstvu, neznačajnemu slepomišljenju in elastičnemu kolebanju navzgor in navzdol, na desno in levo. To je dr. Mahničeva zasluga! Danes lahko mirno priznamo, da je bil dr. Mahnič cel mož, vlit iz enega kova. Ni bil talent, a vztrajen, brezobzirno doleden ter železne volje, delavec, kakršnih pozna premalo naša kulturna zgodovina. Njegovim načelom se je moral ukloniti velik del našega naroda. Iz neznanega bogoslovskega profesorja goriškega osrednjega semenišča je postal dr. Mahnič čez noč duševni voditelj vseh jugoslovenskih klerikalnih duhov. Bil je močan organizator, in le njemu se ima zahvaliti slovenska klerikalna stranka svojo nekdanjo silno moč. S klicem »Več luči!« je v osemdesetih letih nastopil v »Slovenec« v podlistku z naslovom »Dvanaest večerov« ter začel s fanatično cerkvenega, brezpozno in absolutno katoliškega vidika preseliti Prešerna. Stritarja, Gregorčiča, dr. Tavčarja in vso našo tedanjo literaturo. Bil je dogmatik, ki se je tudi v leposlovju oklepal je katekizma, izven katerega ni poznal ne resnice, ne lepote. In ustanovil je »Rimskega Katolika« ter nadaljeval svojo borbo proti vsakomur, ki ni do poslednje pike priznaval katoliških načel. »Kdor zataji le en sam stavek, ruši celo krščanstvo!« je bilo njegovo geslo. Zato je obsodil Prešerna kot pijanca, presušnika in brezverca, je obsodil Gregorčiča kot pohiševalca, Stritarja kot framasona in Aškercia in vse naše najboljši, starejši in mlajši leposlovce kot razširjevalce brezverstva in nemorale. Kot monoman je iskal in našel povsod le greh in pohišanje. Tako je dr. Mahnič ločil tudi slovenske literate v dva tabora. Nato se je lotil katoliške politike, izzval prvi katoliški shod, mu osebno

prisostvoval ter ustanovil klerikalni stranki katoliški program, ki je bil merodajen do pada dr. Šusteršičevega režima. Proti »Slovenski Matiji« je ustanovil »Leonovo družbo«, proti dunajski »Sloveniji« dunajsko »Danico« ter je bil soustanovnik vseh katoliških društev, ki so gojila nestrono idejo cerkvene nadvlade na vsakem polju. Dr. Mahničev in njegovih sodelavcev pritisk na vse javno slovensko življenje pa je rodil odpor, ki je bil plodovit in njegova negativna kritika je rodila tudi pozitivne uspehe.

Rojen leta 1850. v Staniču na Goriškem, je po dovršenih bogoslovskih študijah še mlad postal profesor bogoslovja in vodja osrednjega semenišča v Gorici. Od ondi je izletaval v Ljubljano in v vsa slovenska mesta, organiziral in fanatiziral srednješolsko in akademsko mladino, pridobil knezoškofa dr. Missio, dr. Stadlerja in dr. Ječliča ter skoraj vsi starejši ter polagoma tudi mlajši duhovščino. Ko je l. 1897. postal škof na Krku, je nadaljeval svoje organizat. delo tudi med Hrvatji: ustanovil je »Pučkoga prijatelja«, »Katol. zborniko«, »Luč«, posebno katoliško tiskarno, dijaški konvikt itd. A ondi je uvidel, da narodnost vendarle ni poganstvo, kar je dokazoval v »Rim. Katoliku« toliko let. Uvidel je, da je narodnost temeli vsakršne kulture ter je zato branil v Trstu in na Dunaju pravice Hrvat. jezika po šolah in uradih. In dasi je bil včasih besen zaovornik edinega cerkvenega jezika — latinščine, je na Krku izprevidel lepoto in korist staroslovenske liturgije ter jo je kodificiral za krške župnije. Ko se je začela vojna, je moral kot škof braniti svoje hrvatske duhovnike pred nasiljem laških generalov. In zaradi narodnosti, nekdanj proklinjane kot poganstvo, je postal mučenik tudi dr. Mahnič. Laški teroristi so sivolasega, bolehnega škofa odvedli v Italijo ter ga držali nad leto dni interniranega. Bolan se je vrnil v svobodno Jugoslavijo, ki jo je pozdravil z iskrenim navdušenjem. A bolezen se mu je pohišala. Po par mesecih zdravljenja v Kranju je obležal v Zagrebu kot gost nadškofa dr. Bauerja ter ondi umrl v hipu, ko so volitve dokazale, da je konec cerkvene prepotence. Časten mu spomin!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. decembra 1920.

— Roistni dan prestolonaslednika regenta. Danes praznuje prestolonaslednik Aleksander svoj 32. roistni dan. Tem povodom je bila dopoldne v stolni cerkvi slavnostna služba božja, ki so se je udeležili predstavitelji vseh civilnih in vojaških oblasti in mnogo rodoljubnega občinstva. Mesto je v zastavah. Po vseh ljubljanskih šolah so se vršile primerne patriotske svečanosti. Zvečer priredi častniški zbor ljubljanske posadke v veliki dvorani hotela Union v proslavo tega dne zabavni večer s koncertom.

— Proslava roistnega dne prestolonaslednika regenta v Mariboru. Iz Maribora poročajo: Danes ob 5. popoldni se je vršila po mestu bakljata. Na večer se je vršila

— gledališču slavnostna predstava z nagovorom, koncertom vojaške godbe in sliko s Kosovega polja.

— Razmejitvena komisija v Mariboru. Z ozirom na vesti raznih listov, da se je francoski delegat pri razmejitveni komisiji, mar. Jocard, pred kratkim vrnil iz Pariza, kjer se je nahajal na dopustu, je dopisni urad pooblaščen ugotoviti, da je francoski delegat odpotoval v Pariz ne sklepu razmejitvene komisije, da pospeši pri konferenci veleposlanikov rešitev raznih vprašanj, ki so ovirala nadaljevanje razmejitvene postopovanja. Francoskemu delegatu je njegova mislija popolnoma uspela. Pri svojem povratku je prinesel s seboj razne odločbe pariske konference veleposlanikov, ki bodo razmejitve-

ni komisiji služile kot pravec za nadaljnje njeno delovanje.

— O zlorabah na Koroskem. »Beogradski dnevnik« je priobčil o Koroski seriji člankov pod naslovom »Koroška afera«. Članke je napisal Nikola Gionović. V tretjem članku piše med drugim: »Govorilo se je, da so bili zapleteni v tihotapjenje moke celo sami nadzorstveni organi. Tega ni bilo mogoče ugotoviti, kar pa ne pomenja, da bi bilo izključeno. Angleški polkovnik Peck, predsednik plebiscitne komisije, je rekel o nekem okrajnem glavarju, da bi bil takoj »aut« (zunaj), ako bi bil angleški uradnik. Češ, da je udeležen pri tihotapstvu moke. Škoda je, da ni nihče zahteval od gospoda Pecka dokaz za to stvar. Tipične zlorabe z živili so se vršile na tale način: Okrajna glavarstva so dajala priporočila trgovcem iz cone A na odsek za prehrano v Ljubljani, kateri jim je na temelju teh priporočil dajal »nakaznice« ne samo za predmete prehrane, marveč tudi za vse ostalo blago, ki se je moglo izvažati z našega ozemlja. Tako je odsek posloval, kakor se je službeno povdarjalo, radi »olajšanja« prometa. Osebe, ki so na temelju takih nakazil uvažale blago v cono A, so bile oproščene carine in zadržanja valute, seveda pod pretežno aprovizacije Koroske. Tako nakazilo je n. pr. dobil trgovec Majdič v Kranju za uvoz moke v cono A. Tudi on je bil dolžan, kakor vsi ostali, ki so na podlagi takšnih nakazil uvažali blago, da moko izroči, proti plačilu za njegov trud in proti gotovemu dobičku, kakemu aprovizacijskemu zavodu v cono A. Toda to se v tem slučaju ni zgodilo, kakor tudi ne v mnogih drugih. To blago je bilo večinoma namenjeno tihotapstvu ali pa je bilo prodano Nemcem, da se ž njim bore proti nam. Komisija, ki je preiskovala, je stvar, je ugotovila, da je Majdič po nakazilu iz Ljubljane poslal 5 vagonov moke v Celovec. Moko so v Celovcu sprejeli na celovški postaji neki Schaller, Lederwasch in Renki. Po sprejemu so le-ti moko takol prodali avstrijski organizaciji »Heimatsdienst«, ki je to moko uporabljal v avstrijske svrhe proti nam. Često so Avstriji prodajali tako od nas dobljeno moko po 40% ceneje nego mi. Takisto se je ugotovilo, da so neki iz Celovca dovažali znatne količine moke iz Slinčevsi v Celovec. Kdo je to moko prodal? Nihče drugi kakor ali prebivalstvo, ki jo je kupovalo v aprovizacijskih skladiščih, ali pa aprovizacijske korporacije same in njeni organi. Po naročilu predsednika deželne vlade dr. Brejca so bile prodane gotove količine moke Avstrijcem kot pokvarjene, ni pa bilo nobenih dokazov za to, da je bila ta moka v resnici pokvarjena. Toda nobenega poudarja ni bilo za to, da se ta moka tak na vrat na nos prodaja brez protokolarne ugotovitve, da je pokvarjena.« Nikola Gionović zaključuje svoja izvajanja takole: »Govori se in piše, da je plebiscit na Koroskem presenetil tako Angleže kakor Francoze in Italijane. Govori se, da so bili napačni ne samo naši, marveč tudi avstrijski računi. To je mogoče. Razlika med nami in Avstriji leži v tem, da so Avstriji napačno računali, a pravilno delali, dočim smo mi napačno in pogrešno računali in delali.«

— Srbohrvaščina v ljubljanskih šolah. Vsled sklene mestnega šolskega sveta se uvede obvezni pouk srbohrvaščine že v tretji razred ljudskih šol. Doslej se je pričel pouk v IV. razredu.

— Nedeljske službe božje na ljudskih šolah. Mestni šolski svet je na predlog svojega člana Franchetti-ja s 6 proti 4 glasovom sklenil, da se iz zdravstvenih ozirov do konca februarja 1921 opusti nedeljske šolske maše na vseh ljudskih šolah v Ljubljani.

— O celibatu učiteljc. Mestni šolski svet je v svoji včerajšnji seji razpravljal o predlogu okrajnih šolskih nadzornikov z dne 14. februarja 1920, glede možitve učiteljc. Ta predlog se glasi: 1. Možitev učiteljc z učitelji je svobodna. 2. Ako se učiteljica poroči z neučiteljem, se mora odpovedati službi, dobi pa primerno odpravnino. 3. Ako se učiteljica poroči z inozemcem, izgubi inso facto svojo službo. Točka 1. in 3. sta bili sprejeti soglasno. O točki 2. se je razvila živahna debata, v kateri so člani mestnega šolskega sveta Rasto Pustoslavšek, Črnačič in Likozar odločno zastopali stališče, da bi bilo nesvobodno, nehumano in nesocialno, ako bi se v časih, ko se splošno priznava enakopravnost obeh spolov, ko se govori o enakih pravicah in dolžnostih moških in žensk, zopet uvažal delni celibat za učiteljc. Mestni šolski svet se je končno s 6 glasovi proti 4 izrekel proti temu reakcionarnemu predlogu okrajnih šolskih nadzornikov.

— Omejitve železniškega prometa. Začasno veljajo sledeče prometne omejitve: 1. Južna železnica v Jugoslavijo. Zaprt je tovorni promet v vozovnih nakladah za postajo Maribor gl. kol. Izvzeta so živila, premog, režijske in volaške pošiljke, dalje pošiljke za trdvo »Götze«, »Scherbaum« in skladišče »Balkana«.

Scherbaumova dovlačilnica. Zaprt je tovorni promet za postajo Zagreb luž. kol. Izvzet premog, režijske in volaške pošiljke. Zaprt je tovorni promet za postajo Sisak loko (Izvzet

premog, režijske in volaške pošiljke. 2. Državna železnica v Jugoslavijo: Reekspedicije na vseh hrvaških in slavonskih postajah zabranjene. Izvzete so samo pošiljke iz inozemstva, ki doidejo z direktnimi tovnimi listi. Ukinjeno je sprejemanje sene na Bosanski Brod loco in tranzit. Sprejemanje pošilk za postajo na progi Vinkovci — Indija kakor tranzit proti Novemu Sadu je zopet prosto. Tranzit preko Indije proti Beogradu je še ukinjeno. Izvzeto: živad, premog, volaške in režijske pošiljke. 3. Avstrija: Ker se nahaja v Mariboru že 840 vovoz zastanka med tem 430 vg. živil, se ukine sprejemanje vsakega tovora (tudi živil) za Avstrijo in tranzit. Izvzeta je samo živad in sveže meso. Vse drugo je proti tranzitnemu dovoljenju. Tovor vsake vrste za progo Spielfeld—Radkersburg je prost. Iz inozemstva je dovoljen uvoz le za one pošiljke, za katere se je izdalo transportno dovoljenje.

— Američanom. Severoameriški državni urad (ministrstvo za zunanje posle) obaviia z dne 1. novembra t. l. Osebe, ki potujejo v Evropo na obisk svoje rodbine, bi storile pametno in umestno, ako vzamejo s seboj dovolj denarja in si tako zagotovijo povratek, seveda, ako imajo namen, vrniti se nazaj v Zedinjene države. Zelo pogosto se dogaja, da prejemajo ameriški konzuli v inozemstvu pisma od oseb, ki so prej bivale v Ameriki in s o odšle v inozemstvo, da obiščejo svojo družino, pri čemer jim je zmanjkalo sredstev. Take osebe potem apelirajo za denarno pomoč ameriških konzulov, ki pa nimajo na razpolago sredstev za splošne svrhe repatriacije.

Dr. Mravljag proti »Taboru«. Iz Maribora poročajo, da je dr. Mravljag vložil proti odgovornemu uredniku »Tabora« prof. Voglarju tiskovno tožbo zaradi dveh člankov, ki sta izšla v »Taboru«.

— Izstop iz državne službe. Dr. Roman Ravnihar, tainik IV. razreda ministrstva zunanjih del, se je odpovedal svoji službi. Odpoved je bila vzeta na znanje. Kakor čujemo, prevzame dr. Roman Ravnihar vodstvo nekega denarnega zavoda v Ljubljani.

— Zdravniška vest. Po imenovanju g. dr. Josipa Luzerja za okrajnega zdravnika v Kočevju je izpraznilo mesto okrajnega zdravnika pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Veliki okolišč, ki se še poveča z priključitvijo občin svojčas cmureškega in radkomskega okraja, lahko izvedljiva praksa in imovitost prebivalcev, vse to dela okrožje vabljivo in priporočljivo. Opozorjamo na to mesto naše zdravnike.

— Poljski generalni konzulat v Zagrebu naznanja, da bo zaradi praznikov od četrta 23. decembra 1920 do vštete nedelje 2. januarja 1921 zaprt in da se ta čas ne bo sprejela absolutno nobena stranka.

— Okrajno glavarstvo v Mariboru ugotavlja, da je ono storilo vse, da se na pročelju hiše odstrani dvo-glavi avstrijski orel, pri upravitelju hiše, to je okrajnem finančnem ravnatelstvu. Napadi na okrajno glavarstvo so torej neutemeljeni ter zadene vsa krivda za to malomarnost finančno okrajno ravnatelstvo, ki se na razne pritožbe doslej ni oziralo.

— Na šišenskih šolah sta imenovana za kateheta patra Feliks Tavčar in Beneš Krakar.

— G. prof. Gioniča prosimo, da bi nam sporočil svoj naslov. Uredništvo.

— Vest iz Amerike. V Clevelandu znaša število nezaposlenih 75.000. Vseh delavcev je v Clevelandu približno 350.000. V posredovalnem uradu za delo se zglašijo povprečno 500 delavcev na dan ali sprejeti se jih more komaj 50. Delo je jako težko dobiti v Clevelandu, kakor tudi po drugih krajih, kar naj upoštevajo razni naši ljudje, ki silijo v Ameriko. — Ameriška Domovina začne priobčevati dr. Tavčarjev roman »Visoka kronika«, priobčen v »Ljubljanskem Zvonu«. Pravi, da je roman pisan tako priljudno in je življenje našega naroda tako pristno zadeto, da bodo čitatelji komaj čakali nadaljevanja, ko začno čitati. — Umrli je gospa Elizabeta Valiavec, stara 79 let, mati g. Viktorja Valiavec, svoječasnega urednika »Glasa Naroda«, ki se sedaj nahaja v vladni službi v New Yorku. — V mestni bolnici v Clevelandu je umrl Ivan Pihler, star 42 let, doma iz Ločič na Štajerskem. — Dramatično društvo »Ivan Cankar« v Clevelandu pridno deluje. Pred kratkim je vprizorilo »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, nato pa igrlo »Domene«.

— Dijaška kuhinja v Kranju. V minulem šolskem letu se je število podprincev v Dijaški kuhinji pomnožilo, ker je vstopilo na kransko gimnazijo več dijakov iz Primorske, katerim podpora v prehrani ni bila odreči. Naraščajoče cene živil in vseh potrebščin pa so dvigale tudi cene obedov, za katere je bilo plačevati do 13. marca 1920 po 2 K na dan za kosilo in za večerjo, od 14. marca dalje na po 4 K. Od 81 tekoma leta sprejetih podprincev jih je ostalo koncem šolskega leta 49, od teh so dovršili 3 z odličnim, 45 z dobrim uspehom, 1 padel. Podprincev je bilo 35 iz Slovenije, 14 iz zasedenega ozemlja. Izdalo se je v t.

tečaju 5771 kosil in 5739 večeril, v II. tečaju 4031 kosil in 3939 večeril. Glede na visoke cene obedov je bil odbor primoran prehranjenjem sorazmerno povišati odplačila, prispevali so po 20—60 K mesečno.

— Nezgode in poškodbe. Hlanca Jakoba Htelca je koni mesarja Anžiča na Karlovski cesti tako udaril v levo nogo, da mu jo je težko poškodoval. — Na Selu so se otroci sankali na Hauptmanovi niivi. Velike z železom obkovanе sanke so priletele v 13letnega Stanka Burgerja s tako silo, da so mu poškodovale levo nogo. — Valentinu Jelencu, 4letnemu posestnikovemu sinu na Ovšičah pri Podnatu, je slamo-reznica odrezala tri prste leve roke.

— Aretacija nezvestih služabnikov. Policia je te dni aretirala štiri uslužbence in sicer tri delavce in eno prodajalko, ki so v »Samonomoči« skupno kradli in blago odnašali iz skladišč. Celokupna škoda ukradenega blaga znaša 5688 K. Blago so večinoma dobili pri aretirancih. Izročili so jih sodišču.

— Nepopolnena tatvina. Gospe Ivani Stern na Pmnski cesti št. 10 je na nevaran način izginil bankovec za 1000 dinarjev, katerega je bila vložila v hranilno knjižico. Polizdovanja o tatu so ostala brezuspešna.

— V Celju je umrl 15. t. m. odnotni trgovec Gustav Stiver, star 39 let. Svoje dni je igral v Celju neledno vlogo v nemški stranki, no prevratu pa se odpovedal vsakemu političnemu delovanju. Njegova trgovina je bila na glasu kot zelo solidna.

— Umrli je v Mariboru gđ. Leonora Strausgitt, doma iz Bovca, stara 22 let. P. v m.!

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Petek, 17. dec., Sen kresne noči v opernem gledališču, od dram. cenah.

Red A.

Nedelja, 19. dec., Bobrov kozuh. Izven abom.

Ponedeljek, 20. dec., Smrti ples I. Red B.

Torek, 21. dec., Smrti ples II. Red B.

Opera:

Petek, 17. dec., Sen kresne noči, dramska predstava. Red A.

Sobota, 18. dec., Vesele žene windsorske. Red C.

Nedelja, 19. dec., Rigoleto. Izven abm.

Ponedeljek, 20. dec., zaprto.

Torek, 21. dec., Tosca. Red E.

— Iz gledališke pisarne. Zaradi nepričakovanih ovir se večer Čehova preloži na poznejši čas. — Jutri, v soboto zvečer, se vrši mesto tega predstava »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, izven abonementa.

— Strindberg: Smrti ples I. Zelo lepi je dosegla ta Strindbergova drama na našem odru najmočnejši vtisk. Strindberg je rafiniran in hkratu brutalen dramatik, ki zgrabi srce z obema pestema, a daje tudi možganom dosti dela. Njegovo monomansko ginekofobijo se zmerom zanimivo, dasi ne vselej simpatično. Naše osebe ne igra slabo takih del. Zlati g. Rogoz, ki zavzema kot resničen umetnik prvo mesto, se je odlikoval s svojo umirjeno, vsekakor distingvirano in psihološko poglobljeno igrlo pred vsemi. Ga. Borštnikova je silno rutinirana igralka, žal, včasih nervozna, zato mestoma nehoti pretirava in dela vtisk pretiravanja. Toda arzenal njenih sredstev je ogromen. Kakor vselej sta bila na mestu ga. Saričeva in g. Peček; ostali so storili svojo dolžnost. Občinstvo je deloma z napetostjo sledilo dejanju in igri. Ker sledi I. delu še II. del »Smrtnege plesa«, želimo le, da se vzdrži vsa igra na sedanji višini.

— Ustanovna skupščina Udruženja Jugoslovanskih Muzičara se vrši v nedeljo, 19. decembra ob 11. uri dopoldne v dvorani Glasbene Matice, Vevoška ulica 7. Pripravljalni odbor vabi s tem glasbeno umetnike, skladatelje, koncertiste, kapelnike, glasbene učitelje in učitelje javnih in zasebnih šol, pevovodje, člane orkestrrov, člane opernih zborov, konservatoriste, organiziste itd., da pridejo stvarno k zborovanju ter pristopijo k skupni stanovski jugoslovanski organizaciji.

Sokolstvo.

— Sokol I. namerava ustanoviti za naraščaj tamburaški zbor. V to svrho potrebuje potrebne instrumente, katere bi nakupil ali pa tudi brezplačno hvalažno sprejemal br. Stane Vidmar, Prod. škofija št. 19. Odbor.

— Dramatični odsek Sokola Vič ponovi na splošno želto občinstva v nedeljo, 19. t. m. v Sokolskem domu na Viču velezanimivo burko v treh dejanjih »Volka renaticca«. Začetek točno ob 8. zvečer. (K)

— Sokolič — list za naraščaj. V kratkem izide zadnja številka tega potrebnega lista za naš naraščaj. Z novim letom se bo Sokolič povečal ter bo namenjen naraščaju vsega jugoslovanskega Sokolstva. Pozivljamo vsa brata društva da obnove tojko naročnino in ga z vsa vnamo širijo med mladino. List se naroča pri upravništvu Sokoličca v Ljubljani, Učiteljska ul.

skarna dopisi se pošiljajo na uredništvo »Sokolica«, Narodni dom.

— Sokolski Glasnik. Pozivljamo vsa bratska društva, kakor tudi vse Sokole, da pravočasno naroče Sokolski Glasnik. List je neobhodno potreben za vsakega Sokola, ki se zanima za razvoj našega Sokolstva. Starešinstvo Saveza je določilo za novi letnik ta-le uredniški odsek: dr. Laza Popović, Dušan Bogunović, D. Sulce in prof. dr. Kušar. Sokolski Glasnik bo imel v novem letniku tehniško prilogo, katero bo urejeval br. dr. Murnik. Priloga začne izhajati redno s 1. marcem, ker izidejo v januarju in februarju v posebnih brošurah moške in ženske proste vaje za leto 1921. Sokolski Glasnik bo stal za celo leto 50 K, s tehniško prilogo 70 K. Glasnik se naroča pri upravništvu Sokolskega Glasnika v Zagrebu, Senoia ulica 17/II. Dopisi se pošiljajo na redakcijo Sokolskega Glasnika v Zagrebu.

Turistika in sport.

— Zbor ljubljanskih smučarjev. Dne 19. t. m. (nedelja) priredi SKL skupni izlet vseh smučarjev cele ljubljanske okolice. Povabljeni so vsi smučarji: dame kot gospodje, stara garda kot novinci, člani in nečlani. Zbirališče ob triletni na 8. dopoldne pred kavarno Evropo. Odhod točno ob 8. čez Podutk na Toško čelo event. Topol (Sv. Katarina). Važno je, da se bližamo in spoznamo svojo letošnjo vrsto: kolika je in kakšna, kaj ji je treba: pregled bo uplival na smernice letošnjega smuskega organiz. delovanja.

— Vremenska poročila t. dr. izvestja o zimskem športu v Bolinju, na

Nainovejša poročila.

BOLGARSKA SPREJETA V ZVEZO NARODOV.

— d. Zeneva, 16. dec. Na dopoldanski seji skupščine zveze narodov je bil sprejet pristop Bolgarske, Finske, Luksemburga in Costa Rica. Bolgarija in prav tako Finska in Luksemburg so bili sprejeti brez debate, Costa Rica pa po kratki debati. Na dopoldanski seji je bil sprejem Armenije odklonjen. Glasovanje o tem ali naj se Armenija udeleži tehničnih organizacij zveze narodov, se je opustilo na predlog Barnesja, ki je dejal, da bi bila odklonitev zausnica za Armenijo. Predlog se je vrnil komisiji. Glede baltičkih držav in Georgije je govoril Restrepa. Govorilo je še več govornikov, med njimi Branting in Paderewski, za sprejem baltičkih držav in Georgije. Perzijski zastopnik je priporočal takojšnji sprejem. Ko je izjavila italijanska delegacija, da bo glasovala za sprejem, je izjavil Viviani ob velikem odobravanju, da bodo države zavezane, ravnati se po členu 10. pakta, ako bodo sprejete. Nato so bile države v posameznih glasovanjih odklonjene. Glede Georgije se je razvila diskusija: Nansen in Cecil sta jo priporočala, Fisher je govoril proti.

Izpred sodišča.

— Porotna obravnava proti odgovornemu uredniku »Straža«. Iz Maribora poročajo: »Straža« z dne 23. avgusta t. l. je prinesla pod naslovom »Edinost slovenskih demokratov« liut napad na bivšega predsednika pokrajinske vlade dr. Gregorja Jerjaja. V dotični notici pravi »Straža« dalje: Sedaj so demokrati, znani izvozniki, na vso parjo, da bi se izkazali kot pravi demokrati. Sedaj so demokrati, znani izvozniki, na vso parjo, da bi se izkazali kot pravi demokrati. Sedaj so demokrati, znani izvozniki, na vso parjo, da bi se izkazali kot pravi demokrati.

— Porotna obravnava proti odgovornemu uredniku »Straža«. Iz Maribora poročajo: »Straža« z dne 23. avgusta t. l. je prinesla pod naslovom »Edinost slovenskih demokratov« liut napad na bivšega predsednika pokrajinske vlade dr. Gregorja Jerjaja. V dotični notici pravi »Straža« dalje: Sedaj so demokrati, znani izvozniki, na vso parjo, da bi se izkazali kot pravi demokrati. Sedaj so demokrati, znani izvozniki, na vso parjo, da bi se izkazali kot pravi demokrati. Sedaj so demokrati, znani izvozniki, na vso parjo, da bi se izkazali kot pravi demokrati.

Čudno postopanje. Iz Maribora poročajo: Pri včerajšnji porotni razpravi proti nekemu Kobiču zaradi

Bledu, Ljubljani i. dr. se bodo razglaševala v izlozbi: »Tourist-Office«, Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.; optik Jurman, Šelenburgova ulica.

— Slovensko lovsko društvo opozarja svoje člane, da se je zvišala članarina za l. 1921 na 60 K, za lovsko čuvanje pa na 30 K. Ker bo društvo naročilo v svrhu povzdige lovišč živo divjačino (jerebice, fazane, zajce) prosi vsakogar, da do 15. prosinca javi društvu število in vrsto divjačine na katero reflektira. Ceno naznamo pozneje.

Društvene vesti in prireditve.

— Podružnica društva »Pravniki« se namerava ustanoviti za območje mariborskega okrajnega sodišča. Ustanovni zbor se vrši v soboto 18. decembra t. l. ob pol 8. uri zvečer v mali dvorani »Narodnega doma« v Mariboru. Pripravljali odbor vabi slovenske pravnike vseh strok, da se udeležijo tega zborovanja. To naznanilo bodi vabilo tudi vsem tistim gospodom, ki bi morebiti na prejeti posebnega pismenega vabila.

— Treovski bolnišnica in podporno društvo v Ljubljani naznanja, da se vrši v nedeljo dne 1. t. m. ob 10. dopoldne v kapelici »Leonidca« po pravilnih določbah sv. maša za umrle člane in dobrotnike društva ter prosti obilne udeležbe.

— Produktivna zadruga »Kvrljarjev« za Slovenijo, naznanja svojim članom prodajo usnja, v ponedeljek dne 20. decembra ob 3. popoldne. Hrenova ulica 4.

IZ ZVEZE NARODOV.

— d. Zeneva, 16. dec. Peta komisija je sprejela odredbe, katere je izdal svet zveze narodov in glavno tajništvo glede osebja in organizacije tajništva, in je predložila skupščini nastopni predlog: Vsi člani tajništva, katere je glavno tajništvo imenovalo za dobo petih let, imajo, ako bi bili odpušteni, pravico apelirati na svet.

PAPEŽEV KONSIOTORIJ.

— d. Rim, 16. dec. Papež je danes dopoldne ob imenovanju nekaterih škofov predsedoval tajnemu konsistoriju, kateremu je prisostvovalo 21 kardinalov. Imenoval je kardinala Mery del Vala camerlengom sv. kolegija. Po nagovoru v katerem je kardinal obvezal, naj varujejo tajnost, je naznanil papež imenovanje nekaterih italijanskih in inozemskih škofov.

VELEPOSILANSKA NOTA AVSTRIJI.

— d. Pariz, 16. dec. Veleposlaniška konferenca je sklenila poslati Avstriji noto zaradi izvedb vojaških doboh saintgermanske mirovne pogodbe in je izmenjala ratifikacijsko listino o odstavitvi Slezviškega

uboja v Nemški Avstriji je prišlo do zelo mučnega prizora. Čeprav je predpisano, da mora imeti obsojenec vsa 8 dni pred razpravo svojega zastopnika, ni bilo nikogar. Odvetnik dr. Jurčič je bil obveščen zadnji dan pred razpravo, da mora zagovarjati Kobiča, a je odpotoval v Ljubljano. V zadnjem trenutku so nato vrgli iz postelje okr. sodnika Kramarja, ki je moral obtožbenca zagovarjati, ne da bi ga poznal in ne da bi poznal obtožnico. Vsled tega je bil Kobič obsojen na 3 leta težke leče.

— Nevarna sredstvosna družba pred poroto. Danes, 16. t. m., se je pričela zanimiva porotna razprava proti osmim vlomilcem in tatovom, ki so organizirali sistematične vlope in tatvine. Na zatožni klopi sedel Gorican Ivan Gorkič, bivši sladščičar; Maks Herman, mizar iz Zalcar France Čič, sobni slikar iz Postojne; Neža Gorkič roj. Zonta, znana verižnica in soproga prvega; Karel Mišek, pekovski pomočnik iz Časlava na Češkem; Gabrijela Perc, žena mestnega stražnika; Josip Krall, kamnosek iz Nabežine, in Josip Jakupila, kamnosek. Vsa ta družba je že več ali manj seznanjena s kazenskim zakonom. Pričetkom tega leta so se organizirali v tatinsko družbo, katere poglavar je bil Gorkič. Po natančno določenih načrtih in programih so izvajali razne vlopmo, tatvine, cerkvene rope itd. No sedaj se jim je dokazalo le 8 slučajev, v katerih cenijo škodo na 68.624 K. Njih gnezdo je bilo stanovanje v Krizevniški ulici št. 6 v pritličju. Ta družba je imela dalekosežne načrte, med drugim cerkveni rop na Brezjah, kjer so hoteli odnesti zlato krono Materi božji, dalje rop v ljubljanski stolnici. Izvesti pa so hoteli tudi neko korenikiado na Dolenjskem, kjer so hoteli zapleniti gostilničarju Francu Peterlinu v Škocianu več 100.000 denarja. Tei vlomilski družbi so prišli v uničju na sled. Na Bleiweisovi cesti št. 9 je bil izvršen v odsotnosti zakonskih Antona in Ivane Osolin drzen vlom v stanovanje, od koder so odnesli denar, zlatnino,

srebrnino, perilo in obleko v skupni vrednosti 17.902 K. — Ta razprava je določena na tri dni.

— **Tatvina manufakture na Karloviški cesti.** V nedeljo, dne 24. oktobra, proti večeru sta dva mlada lahkomiselna dijaka izvršila vlom v manufakturno trgovino Angeloslava Hrastnika ter odpeljala poln voz blaga v vrednosti 62.512 K na Barje v neko šupo. Sedaj se izgovarjata pred poroto. Prvi 16letni Alojzij J. priznava tatvino in pravi, da je hotel svojemu tovarišu preskrbeti boljšo obleko in da bi imel denar za gledališče, ker je hotel abonirati za oba parterni sedež. Mladi dijak je mnogo občeval s nekimi kovaškimi vajenci, kateri so se vedno pogovarjali o tatvinih in so bili že kaznovani. Drugi oboženec Milna P. je tudi priznal. Je sin revnih staršev. Sodba: Alojzij J. eno leto težke ječe. Miha P. oproščen.

— **Žepna tatvina.** »Gospodje potniki! Vsak dan se bavite s tatvinami!« Tako je dvorni svetnik Vrednjak uvedel razpravo proti Ivanu Luskovcu zaradi tatvine. Ivan Luskovec je dne 8. avgusta t. l. posestniku Francetu Kuraltu v Senčurju pri Kranju odnesel 80 kg pšenice. Dne 25. oktobra pa je na Pogačarjevem trgu v Ljubljani mokarju Ivanu Vrečko izmaknil listnico s okoli 8000 K denarja. Ivan Luskovec je bil obsojen na dve leti težke ječe. Tatvine pšenice soobtoženi Tomaž Zupan je bil oproščen.

— **Družinska tragedija.** Mladi posestnik Anton Brence iz Rakitne pri Borovnici je bil dne 15. t. m. pred poroto obsojen na pet let težke ječe, ker je v sredo popoldne, dne 13. oktobra t. l., s sekuro udaril svojo lastno mater, 60letno staro Marijo Brence tako močno po glavi, da se je zgrudila na tla in umrla. Anton Bren-

ce se je letos v januarju po šest in polletnem bivanju vrnil iz Amerike, s seboj je prinesel 200 dolarjev. Je potem prevzel posestvo in se oženil s Franciško Zalarjevo. S prva je bil v hiši mir, pozneje pa so se začeli hudi in večni prepri med mladima zakoncema in materjo vžitkarico. Prepri omenjenega dne je Antona tako razburil, da je prišel za sekuro in udaril mater. Po groznem delanju se je preoblekel, rekel ženi: »Grem na pravico!«, odšel k orožnikom v Podpeč ter tam javil svoj čin.

— **Izpred novomeške porote.** V zadevi Vale — Matzeji je bil v soboto pred porotnim sodiščem v Novem mestu obtožen g. Anton Vajzli iz St. Jerneja popolnoma oproščen. Oprostitna razsodba je bila sprejeta s zadoščenjem.

Gospodarske vesti.

— **O'je.** Poljoprivredno odjeljenje pokrajinske vlade za Dalmacijo naznaja, da je v dalmatinskih pokrajinah na razpolago za prodajo velika množina maslinovega olja. Gremij trgovcev opozarja na to svoje prizadele člane s pripombo, da se naj interesenti obrnejo glede cene in množine direktno na »Uljarjo zadrugo« v Igralnica (Makorsko, Primorje).

— **Filijalke naših bank v Trstu.** Generalni komisar za Julijsko Benečijo je izdal dekret, v katerem se dopušča poslovanje filijalk onih bank, ki imajo svoje sedeže na teritoriju bivše avstro-ogrske monarhije pod pogoji, da dobe od centralne določen kapital, da vodijo poseben račun, da dokažejo, koliko so prejeli denarja iz inozemstva in da italijanski oblasti prijavijo imena ravnateljev teh filijalk.

— **Češkoslovaške banke v Ameriki.** Iz češkoslovaških gospodarskih poročil je razvidno, da imajo Češkoslovaški v Ameriki v 103 bankah kapitala 77.963.000 dolarjev. Največ čeških bank je v farmerski državi Nebraska.

Važno je tudi delovanje češkoslovaških pomožnih društev, ki imajo premoženja nad 20 milijonov dolarjev.

— **Ureditev angleškega uvoza barvil.** V angleški spodnji zbornici se blje boj za zakon o barvilih. Vlada zakonski načrt obsega dve glavni klavzuli. Prvič: prepoved uvoza organskih, sintetičnih barvil vseh vrst in drugih stvaritev komisije šestih oseb, ki ima nalogo načrt proučiti. Ta zakonski načrt se obrača v prvi vrsti proti silni nemški industriji s barvili. Industrija iz bombažem potrebuje inozemska barvila. Liberalci in delavske stranke so podale predlog za zavrnitev zakonskega načrta, češ, da se na ta način uvaja soproj škodljivi sistem oviranja svobodne trgovine, ki je tekstilni industriji na Angleškem že silno škodoval. Branitelji zakonskega načrta pa se sklicujejo na vzgled Francije in naglašajo, da bo zakon imel veljavo samo 10 let.

— **Ženitvene kavicke za častnike.** Ministrstvo za vojno in mornarico je določilo potom navedbe, da nadomeščajo življenjske police zavarovalne družbe »Jugoslavija« ženitvene kavicke za častnike.

— **Glavna skupščina Zveze industrijecev.** Zveza industrijecev na slovenskem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani sklicuje svojo redno glavno skupščino za poslovno leto 1920 na nedeljo 19. decembra t. l. Skupščina se vrši ob 9. dopoldne v deželnozborni dvorani deželne dvorca. Zveza industrijecev, ustanovljena 9. februarja 1919, združuje v svoji organizaciji vse industrije Slovenije. Glasom dohajajočih obvestil prisostvuje skupščini mnogo zastopnikov gospodarskih organizacij in oblastev iz drugih pokrajin kraljevine ter se pričakuje sploh številna udeležba. Dnevni red obsega posle, predvidene v Statutu, in prejembo Statuta v smoti nadaljnega razvoja Zveze. Glavna skupščina ni javna. Člani se izkazuje s članstvo izkaznice za leto 1919. ali 1920. vloženi gostje s vabilom. (9384)

Borze.

— **d Zagreb, 16. dec.** Devize: Berolin 211—213, Italija 538—540, London 535—538, Novi Jork 154—0. Pariz 910 do 920, Praga 179—183, Švica 0—2500, Dunaj 23.25—23.60. Valute: Ameriški dolarji 151.50—152.50, avstrijske krone 25.25—26, francoski franki 0—905, napoleondori 500—505, nemške marke 202—203, romunski lei 202—210, italijanske lire 530—535, bolgarski lei 155 do 158, češkoslovaške krone 170—180, sonveralni 555—570.

— **d Curih, 16. dec.** Devize: Berolin 887,4, Holandija 202,50, Novi Jork 650,25, London 22,65, Pariz 38,40 Milan 22,75, Bruselj 40,50, odanj 98, Stockholm 127, Kristijanija 95,50, Madrid 85, Buenos Aires 230, Praga 730, Varšava 1, Zagreb 440, Budimpešta 1,22,4, Bukarešta 8,66, Dunaj 165, av. krone 1,10.

— **d Dunaj, 16. dec.** Devize: Zagreb 414—418, Berolin 962—968, Budimpešta 104—106, Bukarešta 880—890, London 2365—2385, Milan - Trst 2 65 do 2385, Pariz 4005—4045, Praga 782 do 788, Sofija 765—775, Varšava 101,25 do 103,25, Curih 10,625—10,675, Novi Jork 685—689, Amsterdam 21,100—21,200, Valute: novi jugoslov. dinarji 1650 do 1680, francoski franki 4020—4060, avstrijski franki 10,600—10,650, češkoslovaške krone 788—794, madžarske krone 106,50—108,50, romunski lei 880 do 890, bolgarski lei 765—775, italijanske lire 2347,50—2367,50, nemške marke 961—967, poljske marke 108—110, angleški funti 2355—2375, carski rublji 827—833, dolarji 680—684.

Polzvedbe.

— **Izgnanjen je bil zavitek na poti od Fivogova do St. Vida nad Ljubljano.** z vsebino gumbov in drobnine. Pošten najditelj naj ga proti nagradi odda v trgovini Ign. Zargi.

— **Dotična oseba, ki mi je vzela v ponedeljek, 13. decembra pri mesarju Ponikvarju denarnico z večjo svoto iz taške, je znana.** Odda naj jo pri mesarju in sicer takoj, drugače se bo postopalo sodnijsko proti njej. (9384)

— **Iščem g. Ivana Mozina,** ki je bil doselej v Ameriki v Clevelandu 911, Addison Road, N. E. in se je sedaj vrnil v Jugoslavijo. Prosim če je komu kaj znano, kje se nahaja, naj sporoči g. Smucu, Zelena jama št. 156, pošta Moste pri Ljubljani, ali pa na upravo »Slov. Naroda«.

— **Majhnega črnega psička z rjavimi lisami** je nekdo v četrtek zvečer odvedel seboj Stanku Rojcu iz Strelške ulice št. 5. Prosi se, naj se psička takoj vrne.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:
Božidar Vodeh.

PREKLIC.

Podpisana Marijeta Dernovšek iz Zlatavice, občine Polšnik, je nasleda podli laži svoje hčere Stefanije Dernovšek in pripovedovala okrog, da je dekan g. Matej Rihar v Šmartnem pri Litiji utajil v varstvo mu izročeno vsoto denarja.

Ker se je podpisana prepričala, da jo je hči zrdlo nalagala in da g. dekanu sploh ni izročila nikakega denarja in ker se zaveda, da je z razširjanjem obrekovanja storila gospodu dekanu hudo krivico, obžaluje in prekljuje vse tozadevno obrekovanje in prizna, da je gospod dekan vsestransko nedotakljiv glede poštenosti.

Temu preklju in obžalovanju se pridružeta v polnem obsegu tudi podpisana Janez Sedevčič iz Velike Preske in Ignacij Medved iz Dolgega brda, ki sta tudi nasleda laži Stefanije Dernovšek in širila zgoraj označeno obrekovanje.

Marijeta Dernovšek l. r. Ivan Sedevčič l. r. Ignacij Medved l. r.

Mesečno sobo za takoj vsi. Ponudbe pod »Vijoli uradnik/uradnik. 9481« na upravnitvo Slov. Naroda. 9451

Prodajam ceno zinsko varirano sukno z astrahanskim ovratnikom. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 9457

Itom mažno mesečno sobo proti dobru plačilu, povrh bi pomagala dnevno nekoj ut pri vsaki delu gospodinj. Ponudbe na uprav. Slovenskega Naroda pod »pošta in vestna/9446«. 9447

Podpisana uprava odda 70 vagonov raz. rezanega lesa nov loca kolodvor Prevalje in sicer 40 vagonov loke kolodvor Vianje. Prodajni pogoji so na vpogled pri podpisani upravi, na katero je vpogled do 27. dec. cenj. ponudbe. Posredna uprava Vinskega Jaruga Trnava Ravno — Gledaj. 9447

Prodajam 7 mizarških strojev in bened. od 5 — 7 kosajskih sil in vse zraven spadajoča reči in mnogo stvari že popelji, klinje, svedri, žage itd. vse kakor nove in v najboljšem stanju. Prodajam pod ugodnimi pogoji. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 9458

Pisalne stroje Remington nudi trdka K. A. Kregar, Ljubljana

Naprodaj 2 simski sukni fin frak, di-salke in drugo, bele umijne rokavice k uniformi. Ulica Stara pravda 6, l. nadstropja. 9456

Proda se frak s telovnikom in nekaj druge moške obleke. Poizve se Kelizaj-sta ul. 12. vila Reza. 9455

Vila na prodaj. Več pri hišniku na Vodovodni cesti 281, vila Douva. 9454

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvari: medij elektrotehnični material, betonsko železo, razli-čan železni material in motorje. Zastopstvo ponudbe

Gjorgje Grujić
Beograd, Miletića ul. 15.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti naše srčno ljubljene sestre, sva-kinje oziroma tete, gospe

Hermenegilde Paichel

za poklonjeno krasno cvetje, kakor tudi za čaščeče spremstvo na njeni zadnji poti izrekamo vsem naj-prisrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 17. decembra 1920.

Globoke žalajoče rodbine: Suschnik, Schröder, Golob.

Zamenja se stanovanje: kuhinja, ena soba z večjim ali ravno takim. Tudi je napredaj dobro ohranjena pisalna ni: Stara pod št. 1. 9448

Pisalni stroj, nov, »Monarch«, proda trdka M. Liten, Kolodvorska ul. 11/1, Ljubljana. 9440

Kupijo se vsi letniki »Dunajskega Zvona«, »Slov. glasnika«, Ivan Hribar — Tavčarjev »Slovan«, »Slovenka«, »Dem in svet«. Ponudbe s označbo cene na upravo Slov »aroda« pod »Letnik/9450«. 9450

Karbid in krasne karbidne namizne in rudo-kopne svetiljke po tovarniški ceni v glavni zalogi IVO ANDRASCHITZ, Maribor, Vodnikov trg. 9 99

2 železni blagajni na novo renovirani, izgledata kakor novi, l. a. ena št. 2, druga št. 8, dvokrilna, se ceno prodajo Naslov pove pri Anonimnem zavodu Drago Boeljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 9112

Prva špeciialna trgovina z rokavicami in parfumi

Raznokr dešle:
rokavice za dame in gospe, kakor tudi fine črne francoske damske nogavice. Najfiniji francoski parfumi.

O. Bračko, Ljubljana
Dunajska cesta šte. 12

Krasen damski plašč iz kožuhovine, popolnoma nov se po nizki ceni proda. Dunajska cesta 6, sleščičana. 9462

Zagane za stelo oddaja parna žaga V. Scagnetti, Cesta na goreni-šče Solomun 16, se drš. kolodvorom. 9876

Vdova se sprejme za družabnico. Ponudbe pod »Vdova 1/60/9377« na upravo »Slov. Naroda«. 9377

Elektromotor 300 voltov na totemerni tok in nekaj transformiranih jermenic se takoj proda. Natančnejša pojasnila v pisarni, Zelodna cesta 28. 9402

Trstje za stroje izdeluje in prodaja na debele in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust Stalmer Anton, Ljubljana, Jermanova ulica 13, Trnava. 4256

Strychnin ima v zalogi drogerija A. Kanc, Ljubljana, Zidovska ul. 1. 9360

4 lokomotive

na male lokomotive
40 ozkofirnih vo-zičkov (Kartenvagen)
60 dvojnatih fru-ckov za gozdno železnico
ugodno odda in točno dobavi. Feldbahn und Lokomotivfabrik
Smoschewer & Comp.,
Breslau 13. (Deutschland). 9140

Kupijo se note za citre. Cenj. po-mudbe pod »Note št.9440« na upravnitvo Slov. Naroda. 9440

Itom gospodično, ki bi me učila francosčino. Ponudbe pod »Francos-ka«, Ljubljana, pošta laščice. 9385

Proda se nov voz (glik), najnovejši iz-delek z dvojnimi vjaki za štiri uporabe Za majhnega in velikega konja s kolesi in elegantne sani. Pre-gledati stari gik za sani. Matja Terlep, Šiška, Sv. Jerneja cesta. 9310

Veletrgovina z manufakturnim blagom sprejme starejšega pomoč-nika. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Pomočnik« 9425.

VODOVODNE CEVI v premeru po 4/4 in 5/4 cole oddaja-dokler traja zaloga, mnogo pod dnevno ceno, trdka J. Razboršek, Smarno pri Litiji. 9355

Rodim perutninsko perje po K 40.-za kg. Ed. Suppanz, Pristava. 9441

Gostilna na Šmarjetni gorici nad Kranjem se odda s 1. januarjem 1921 pod zelo ugodnimi pogoji v najem. Ponudbe naj se pošljejo na gospoda Ivana Savarika, trgoval v Kranju. 9443

Prodajo se tri hiše v ljubljanskem predmestju z gostilno. Naslov pove upravnitvu Slov. Naroda. 9353

Pozor!
Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenin, finih žlic, rinčic za čevlje, zapon, toaletnih stvari, čevljarskih potrebščin, orodja itd. — Za obilen obisk se pri-poroča trdka
J. Petelin. Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.
Najnižje cene na drobno in debelo.

Br. Novakovič,
veletrgovina vina in žganja
Ljubljana, Kolizej, Tel. int. 131.

Nudimo po najnižji ceni fina dalmatinska in banatska močna vina, štajerska, ljutomerska in haložanska vina, dobro slivovko in fin čajni rum, fine likerje v sodih in steklenicah. — Kupimo vsako množino steklenic od 1/16 litra in 1 litra. 9260

Samo 4 dni!

Namesto božičnega darila svojim cenj. odjemalcem bode podpisana trdka prodajata brez vsakega dobička samo 15., 16., 17., in 18. t. m. en gros in en detail močne, tr-pežne boljše in navadne moške čevlje, vse na roko šivane in iz najboljšega usnja in sicer v trgovini na Mestnem trgu in v »Balkanu«, skladišče št. 54 (od 9—1/12 in 1/3—5 ure). Kdor hoče imeti res dobro in ceno obutev, naj ne zamudi te pri-like. V. Petričiča nasl. Samec. 9324

Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar.